

Stiletten

ORGAN FÖR INDEPENDENT LIVING I SVERIGE SEDAN 1986 | NR 1 2008 | 40:-

Lön för mödan

Den som inte har jobb får varken bråka med chefen eller känna arbetsglädje. Oavsett konjunktursvängningar är arbetslösheten för funkisar skyhögt. På vilket sätt kan lönebidrag, starta eget-bidrag och mångfaldsprinciper ändra på det? Stiletten undersöker arbetsmarknadspolitiken.

DEJTINGSAJTER UTVÄRDERAS

FREAKSHOW CENSUREP

ORD FRÅN REDAKTÖREN

Välkommen till årets första Stiletten. Temat denna gång är karriär och vi hoppas att det ska ge intressanta perspektiv på vad det innebär att ha eller inte ha ett jobb för människor med funktionsnedsättning. Speciellt för det här numret är den stora läsarundersökningen som vi gärna vill att du deltar i. Här har du möjlighet att påverka Stilletens framtida innehåll och utseende.

Vi är också glada att kunna bjuda på en uppföljning av Kenneth Westbergs intervjuer med ledamöter i LSS-kom-

mittén från förra numret.

Spana in serien, bokrecensionen och ta en titt på annonsen för Marschen för tillgänglighet på tidningens baksida. Missa inte heller krönikan om likheterna mellan transsexualism och funktionshinder.

Trevlig läsning och vi ses på Marschen för tillgänglighet den 24 maj.

Finn Hellman

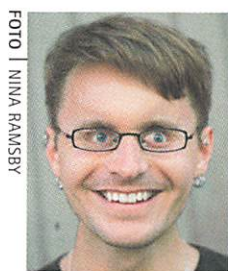

FOTO | NINA RAMSBY

REDAKTÖR

Finn Hellman | finn.hellman@stiletten.se

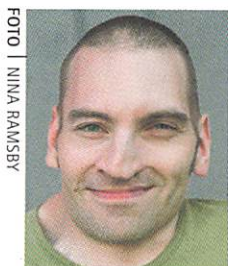

FOTO | NINA RAMSBY

REPORTER

Herman Grafström | herman.grafstrom@stiletten.se

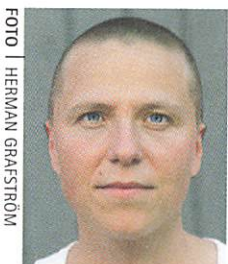

FOTO | HERMAN GRAFSTRÖM

BILDREDAKTÖR/ILLUSTRATÖR/FOTOGRAF/LAYOUT
Nina Ramsby | produktion@ninaramsby.se

EN KÄND PROFIL I FÖRHÖR

Fredrik Jönsson är journaliststudent och engagerad i Sveriges kommunistiska ungdomsförbund. Nyligen delade stiftelsen Artister mot nazister ut 50000 kronor till Fredrik Jönsson för sitt arbete mot nazism och högerextremism.

DU HAR BLIVIT FÖRFÖLJD OCH TRAKASSERAD AV HÖGEREXTREMISTER. ÄR DET PÅ GRUND AV DITT POLITISKA ENGAGEMANG ELLER DITT FUNKTIONSHINDER?

– Jag tror att båda faktorerna spelar roll. I samhällsdebatten tar jag ställning politiskt. De flesta verbala glåpord handlar om funktionshindret, hur jag haltar och pratar långsamt. Rent fysiskt har de ett överläge som de utnyttjat flera gånger i form av fysiska angrepp.

FOTO | JOSEFINE BOLANDER

VARFÖR TROR DU FUNKTIONSHINDRADE I SÅ LITEN UTSTRÄCKNING ENGAGERAR SIG MOT HÖGEREXTREMISM OCH NYNAZISM?

– För att brotten de gjort sig skyldiga till mot funktionshindrade inte uppmärksammats tillräckligt tidigare. Nu, när det blir allt tydligare att högerextremisterna inte bara är ett hot mot invandrare, kommer fler att engagera sig.

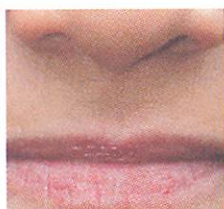
Herman Grafström

Stiletten

Redaktör Finn Hellman finn.hellman@stiletten.se 08-506 221 96 | Reporter Herman Grafström herman.grafstrom@stiletten.se | Växel 08-506 221 50 | Adress Stils kontor, Arenavägen 63, 7 tr. 121 77 Johanneshov info@stil.se Tillförordnad ansvarig utgivare Björn Thorén nalle@bjornthoren.se | Stiletten på webben www.stiletten.se | Antal utgåvor 6 nummer per år | Format papper, web och cd-skiva | Prenumerationer 200 kronor/år för privatpersoner. 300 kronor/år för företag och institutioner. Betala till bankgiro: 297-4947. Skriv ditt namn, adress och "Stiletten". | Omslagsbild Nina Ramsby | Redaktionsråd Emelie Felderman, Martin Engqvist, Mekki Karlsson, Pernilla Westman Stefansson | I numret medverkar också Susanne Berg susannes.jobb@bredband.net | Kai Bergendal kai.bergendal@gmail.com | Gunilla Hårdberg gunilla.hardberg@stil.se | Kenneth Westberg kenneth.westberg@independentliving.org | Korrektur: Kait Bessing kait.bessing@srfstockholm.se | Serietecknare: Kristoffer Dahl kristofferdahl@hotmail.com

INDEPENDENT LIVING ÄR EN FILOSOFI OCH EN INTERNATIONELL MEDBORGARRÄTTSRÖRELSE AV MÄNNISKOR MED FUNKTIONSHINDER SOM ARBETAR FÖR SJÄLVBESTÄMMANDE, LIKA VILLKOR OCH SJÄLVRESPEKT. STILETTEN DRIVS AV NÅGRA AV IL-RÖRELSENS SVENSKA GRENAR: ASSISTANSANORDNARNA STIL (STIFTARNA AV INDEPENDENT LIVING I SVERIGE) WWW.STIL.SE, GIL (GÖTEBORGSKOOPERATIVET FÖR INDEPENDENT LIVING) WWW.GIL.SE OCH HIL (KOOPERATIVET HELSINGBORG INDEPENDENT LIVING) WWW.HIL.SE.

INNEHÅLL

8 TEMA | På arbetsmarknaden är funktionsnedsättning inget plus

Som arbetssökande är det bra att ha erfarenhet av omsorg, vård eller assistans. Fast bara som utförare förstås. | ARTIKEL AV HERMAN GRAFSTRÖM

15 TEMA | Döva får prioritera när de ska arbeta

Landstingens tolkcentraler vill inte betala och resultatet blir att arbetsgivare och döva själva får stå för kostnaderna. | ARTIKEL AV FINN HELLMAN

17 Vårens stora läsarundersökning – ta chansen att påverka tidningen

Stilettens redaktion jobbar på högvarv för att rapportera om och belysa frågor som är viktiga för dig som läser. Passa på – tyck till om oss och vinn biobiljetter.

19 Funkisar sitter på de ledande positionerna i Leeds CIL

Den brittiska modellen med kontantstöd till assistans finansierar inte administration. Independent Living-rörelsen ger råd och stöd. | ARTIKEL AV SUSANNE BERG

24 Uppföljning: Stiletten frågar ut kostnadsmedveten LSS-kommitté

Nu låter vi ledamöterna själva svara på varför vissa funktionsnedsättningar hamnar utanför lagen om särskilt stöd. | INTERVJU AV KENNETH WESTBERG

PLUS

4 | IL-nyheter 6 | TEMA Introduktion 10 | TEMA Lönebidrag 13 | TEMA Många möjligheter med egen firma 16 | Krönika 22 | Test av dejtingsajter 26 | Katastrofhjälp till alla och andra internationella nyheter 27 | Serie och recension

”Den del av assistansersättningen som inte använts för att köpa assistans eller betala kostnader för personliga assistenter ska betalas tillbaka till Försäkringskassan.”

Henrik Kjellgren

ILLUSTRATION | NINA RAMSBY

Folkpartister kritiserar propositionen om assistans

Ledande folkpartister kritiserar propositionen "prop. 2007/08:61" som föreslår att det inte ska gå att spara outnyttjad assistansersättning från redan använda assistanstimmar. Socialdepartementet försvarar däremot sin ståndpunkt. Frågan kommer nu att behandlas i riksdagens socialutskott. Definitivt beslut tas den 18 mars.

Henrik Kjellgren är politiskt sakkunnig hos äldre och folkhälsominister Maria Larsson.

Han menar att propositionen följer LSS-kommitténs tankar om att all assistansersättning ska redovisas. Den del av assistansersättningen som inte använts för att köpa assistans eller betala kostnader för personliga assistenter ska betalas tillbaka till Försäkringskassan.

Fråga: Riskerar man då inte att ha väldigt lite pengar strax efter en slutavräkning, om oväntade kostnader

skulle uppstå?

– Nej, du hamnar aldrig på noll, innan du ska ha betalat tillbaka pengarna har du hunnit få ny assistansersättning, säger Henrik Kjellgren.

LSS-kommittén föreslog dock att det skulle gå att spara medel från redan använda assistanstimmar så länge pengarna används vid ett senare tillfälle och redovisas som en kostnad för personlig assistans. Henrik Kjellgren förklarar varför Socialdepartementet gör en annan bedömning.

– Om egna arbetsgivare skulle få spara assistansersättning mer än sex månader skulle det missgynna dem som anlitat en assistansanordnare, eftersom de inte föreslagits få spara assistansersättning.

Fråga: Hur gör en egen arbetsgivare om assistansomkostnaderna vid en semesterresa eller rehabiliteringsresa

Färdtjänstens service utökas

Försöket med rullstolstaxi som genomfördes i Stockholm under åtta månader 2003 föll väl ut. Färdtjänstens resenärer beställde sina fordon direkt via taxibolagens växlar vilket innebar en ökad flexibilitet och frihet. Men när tjänsten belades med en avgift på 50 % av taxameterbeloppet dog verksamheten ut. Resenärerna hade inte längre råd att åka och de taxibolag som hade köpt in specialfordon stod med en bilpark

som inte utnyttjades. Nu infriar den borgerliga majoriteten sitt vallöfte att återinföra rullstolstaxi som en tjänst inom ramen för egenavgiften. Karolina Celinska på DHR Stockholm är optimistisk och hoppas att tillgången på fordon ska bli bättre.

– Jag tror att det spontana resandet kommer att öka bland dem som åker specialfordon. För att vara garanterad en resa i nuläget måste man ringa två timmar innan. Och mitt på dagen, när många åker, finns det ett glapp när det ofta inte går att beställa alls, säger Karolina Celinska.

Från färdtjänstens håll meddelar man att verksamheten ska komma

igång i september i år, men man är förtrogen om hur upphandlingen av entreprenörer ska gå till. Anna Starbrink (fp) är ordförande i färdtjänstnämnden och ser det som en utmaning att få taxibolagen att satsa på rullstolstaxi igen.

– Jag inser att de kan känna sig brända av den förra majoritetens svek. Inledningsvis räknar vi med att det i första hand blir de som redan har specialbilar som kommer att ingå i verksamheten. Sedan kommer det att bli kompletterande upphandlingar så att tjänsten kan få växa till sig under tiden, säger hon.

Herman Grafström

är för stora för att kunna sparas ihop på sex månader?

– Sådana återkommande behov bör vara inbegripna i Försäkringskassans beslut om assistansersättningen, men om den ersättningsberättigade har stora tillfälliga behov kan kommunen bevilja utökad assistanstid eller ledsagning, enligt LSS. Vid ledsagning kan kommunen även betala för ledsagarens omkostnader.

Fråga: Hindrar inte detta förslag valfrihet för den enskilde?

– Vi gör inte den bedömningen. Försäkringskassan har en skyldighet att i sin bedömning av antalet assistanstimmar ta hänsyn till återkommande behov hos den assistansberättigade, vilket kan vara resor i tjänsten, förtroendeuppdrag och semesterresor, säger Henrik Kjellgren.

Linnea Darell, ledamot för Folkpartiet i LSS-kommittén tycker det vore beklagligt om det inte skulle gå att ha sparade medel utöver sexmånadersperioderna. Och hon får medhåll av Maria Lundqvist Brömster, folkpartistisk ledamot i Socialutskottet.

– Med tanke på alla reaktioner vi har fått från brukare, egna arbetsgivare och assistansföretag så anser jag att detta behöver ses över, och jag kommer att ta upp frågan när propositionen behandlas i socialutskottet.

Maria Lundqvist Brömster ser en möjlighet i att sexmånadersperioden utökas till tolv månader. Då skulle det även bli lättare för Försäkringskassan att utöva kontroll, och perioden skulle ha samma längd som Skatteverket arbetar med. Hon är också öppen för att titta på skrivningen om den förstärkta återbetalningsskyldigheten i § 16.

Annars försvinner möjligheten att spara medel från redan använda timmar, säger hon.

Kenneth Westberg

Källa: www.assistanskoll.se en del av www.independentliving.org

Vad krävs för att radikalt minska oss med funktionsnedsättning? starta eget företag? Eller hoppas tens subventioner i form av lönebidrag kan få fler arbetsgivare att vilja anställa oss? Fler och fler funkisar både kan och vill arbeta.

I större utsträckning än förr förväntas det också av oss. Men är makthavarna beredda att låta oss konkurrera med människor utan funktionsnedsättningar – att undanröja det som funktionshindrar oss på arbetsmarknaden?

arbetslösheten för Ska vi alla att sta-

FOTO | NINA RAMSBY

Under lång tid har människor med funktionsnedsättning haft svårt att få jobb. Arbetslösheten i vår grupp har varit mångdubbelt högre än för befolkningen i genomsnitt. Detta oavsett hur konjunkturerna svängt. Vad beror det på? Attitydproblem hos arbetsgivarna, otillgängliga arbetsplatser eller grundläggande systemfel?

Från samhällets sida görs en hel del för att förbättra vår ställning på arbetsmarknaden. Men är det rätt saker som görs? Att höja taket för lönebidragen kan tyckas offensivt, men är det något som på sikt ändrar på arbetsgivarnas syn? Riskerar man inte istället att skapa en ny form av lönediskriminering eller att det sätts likhetstecken mel-

lan funktionsnedsättning och lönebidrag? Visst kan det behövas ett särskilt starta eget-bidrag för människor med funktionsnedsättning. Men om företagets vinst äts upp av kostnader för teckentolk, vad är det då för mening med att bli sin egen?

I alltfler platsannonser står att den arbetssökande gärna får ha en annan etnisk bakgrund än svensk eller att arbetsgivaren vill ha en jämställd arbetsplats. Men kan en arbetsgivare se en funktionsnedsättning som något meriterande? Kan vi själva det?

Finn Hellman

Susanne Rhodiner

Funktionsnedsättning som merit

Sveriges Radio arbetar med mångfald, och att tillhöra en diskriminerad grupp kan vara en fördel för den som söker arbete. Det gäller dock inte personer som har en funktionsnedsättning.

Att se en funktionsnedsättning som en merit när man söker jobb verkar vara ett främmande tankesätt. Det tycks gälla för såväl personer med funktionsnedsättning själva som för arbetsgivare. Anger man orden funktionshinder och merit på Arbetsförmedlingens platsbank på Internet får man ett tjugotal träffar. Men det är nästan uteslutande personer med erfarenheter av att ha arbetat med funktionshindrade som söks. Dessa arbetssökande förväntas ha meriterande egenskaper som omtanke, engagemang, lugn och personlig mognad. Att hitta arbetsplatser där funktionsnedsättningen i sig är en merit är betydligt svårare.

Sveriges Radio har sedan fyra år en mångfaldspolicy som bland annat säger att: "Sveriges Radio har ett särskilt uppdrag att tillgodose funktionshindrades behov. Det gäller både programinnehåll, tillgänglighet och hörbarhet, såväl i utsändning via radio som vid produktion av Sveriges Radios webbsidor och i informationen om Sveriges Radio och företagets utbud". Liknande formuleringar finns gällande kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, trosuppfattning och annan kulturell bakgrund än svensk.

Att ett företag har en mångfaldspolicy är förstås bra, men frågan är hur Sveriges Radio efterlever den i praktiken. I en platsannons för sommarvikarier till Ekoredaktionen söker man "medarbetare som representerar ett brett spektrum av livsstilar och bakgrunder". Erfarenhet från och kunskaper om olika kulturer, religioner och språk är meriterande, men någon formulering om funktionsnedsättning finns inte med.

Personalchefen på Ekot, Susanne Rhodiner, är ansvarig för annonseringen efter Ekots semestervikarier. Stiletten träffar henne i Radiohuset, som hon beskriver som "ett hus fullt av 40-talister". Arbetet med att göra redaktionen mer heterogen pågår ständigt, berättar hon. Från början bestod personalstyrkan bara av män från medel- och överklassen.

– Jag söker erfarna journalister och tänker lite fyrkan-

tigt kanske. För att få in medarbetare med annan etnisk bakgrund öppnade vi för sökande från andra än elever från journalisthögskolorna i Stockholm, Göteborg och Sundsvall. Vi tar in praktikanter från Södertörn också till exempel, berättar hon.

Men om man verkligen vill uppnå mångfald på riktigt, varför inte inkludera alla diskrimineringsgrunder? Varför kan det inte vara meriterande att ha en funktionsnedsättning?

– Jag tycker inte att det behövs personer med eget funktionshinder för att rapportera om funktionshinderfrågor. Men vi har naturligtvis inte för avsikt att exkludera. Vi har pratat om att mångfald inte bara ska gälla jämlikhet mellan könen utan även innefatta andra kulturer. Det har man sagt att man ska fokusera på.

Susanne Rhodiner hänvisar alltså till direktiv uppifrån, och Ingela Ekblom, som är personalhandläggare på Sveriges Radio, menar att det är upp till redaktionerna själva att utforma annonser. Mångfaldspolicyn saknar inkluderande formuleringar och blir därför godtycklig.

– Man pratar inte om funktionshinder som kompetens, det kanske blir en slags omedveten diskriminering, säger Susanne Rhodiner. Men hur ska man formulera sig i en platsannons, man vill ju inte uttrycka sig politiskt inkorrekt?

Stilettens utsände lämnar Ekoredaktionen med ett löfte om att hjälpa till med nästa års annons för sommarvikarier. För på en arbetsplats som Ekot ska förstås ett eget funktionshinder vara en merit på samma sätt som en annan kulturell bakgrund än svensk är det. Ska man rapportera om, analysera och sätta sig in i frågor som rör dessa minoritetsgrupper gör man det bäst inifrån. Sveriges Radio har insett det när det gäller vissa diskrimineringsgrunder, men inte alla.

Herman Grafström

När staten subventionerar lönen

Lönebidraget är den största av de insatser som ska få människor med funktionsnedsättning i arbete. Trots det finns inte mycket forskning om hur effektiv åtgärden är. Stiletten ville veta mer och har pratat med löntagare och experter.

– För mig har det varit positivt, jag fick en chans tack vare lönebidraget, säger Emma Johansson.

När Emma Johansson var 25 år fick hon arbete på kommunen i Norrköping. Hon hade då varit förtidspensionär sen 18 års ålder. Merparten av hennes lön finansierades med lönebidrag första året men lönebidraget minskade år två. Tredje året bestämde sig kommunen för att ge henne ett fast jobb och stå för hela lönen. Lönebidraget försvann.

Emma Johansson är nöjd. I hennes fall fungerade lönebidraget som det är tänkt. Hon hade inte jobbat tidigare och var osäker på hur mycket hon kunde presterat. Kommunen var också osäker men kunde chansa tack vare lönebidraget. Efter två år stod det klart att Emma Johanssons rörelsehinder inte innebar ett bortfall i produktivitet. Ett lönebidrag var inte längre motiverat.

Men Stiletten har också pratat med flera personer som är kritiska till hur deras lönebidrag används. En av de är Lars Andersson som arbetar med filmredigering. Han säger att lönebidraget är det han får i lön, det vill säga 16700 kronor. Andra filmredigerare som han känner, som inte har lönebidrag, kan tjäna runt 25000 kronor. De gör visserligen något mer än vad han gör eftersom Lars Andersson inte behöver ge sig ut och filma. Men han tycker att lönebidraget har en hämmande effekt på löneutvecklingen. Hans lön har inte ökat sedan han blev anställd.

– Så där ska det inte gå till, säger Örjan Samuelsson, verksamhetschef på stiftelsen Activa i Örebro.

Man måste vara noga med att inte blanda ihop själva lönen och lönebidraget. Om man kommer fram till att arbetsförmågan är nedsatt till 50 procent så är det 50 pro-

ILLUSTRATION | NINA RAMSBY

cent av 16700 kronor som arbetsgivaren ska få. Men sedan får arbetsgivaren se till att slutlönen kommer upp i nivå med kollegornas. Man ska inte ha lägre lön bara för att man är anställd med lönebidrag, då kan det bli tal om lönediskriminering, säger han.

Det finns fördelar och nackdelar med lönebidrag. Det har blivit tydligt när Stiletten pratat med fem funkisar som antingen har eller har haft sin lön delvis från staten. Här är en lista på för och emot:

Fördelar

* Man kan som arbetssökande med nedsatt arbetsförmåga få in en fot på arbetsmarknaden, visa vad man går för och i förlängningen få ett jobb utan lönebidrag.

* Om man har lönebidrag behöver man inte ständigt känna sig otillräcklig. Man kan arbeta i ett tempo som fungerar och måste inte topprestera hela tiden.

Nackdelar

* Det kan kännas utpekande. Det kan upplevas som att det skapar ett a- och ett b-lag på arbetsplatsen.

* Även om det ska omprövas och på sikt fasas ut finns exempel på folk som gått år ut och år in med lönebidrag. Man fastnar i ett visst löneläge.

Anders Forslund, docent i nationalekonomi vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) delar in anställda med lönebidrag i två kategorier: de som i slutändan kan komma att tjäna en marknadsmässig lön och de

som aldrig kommer att bli så pass produktiva att det blir lönsamt att anställa dem. För den senare kategorin är lönebidrag ett humanare alternativ till förtidspensionering.

– Det är inte så här den officiella retoriken låter, men jag vet att flera på arbetsmarknadsdepartementet tänker så här, säger Anders Forslund. Han menar att det även kan finnas ett egenintresse hos arbetsförmedlingen att få folk att framstå som mer hjälplösa än vad de är, för att på så sätt ge dem lönebidragsanställningar och få bort dem från arbetslöshetsstatistiken.

Andreas Inghammar är doktor i juridik och forskar vid Lunds Universitet. Han menar att det finns en anledning till att de flesta västlänningar har den här typen av subventio-

ner i en eller annan form. Om man lät marknaden råda fritt skulle resultatet bli orättfärdigt.

– Att man har ett system som integrerar, som lyfter in människor med nedsatt arbetsförmåga, på de vanliga arbetsplatserna, det är den stora poängen med lönebidrag. Alternativet vore Samhall. Eller kvotering som de har i vissa länder, men med det följer en räkna nya problem, säger Andreas Inghammar.

Finn Hellman

Fotnot: Lars Andersson heter egentligen något annat.

Många möjligheter med egen firma

Att starta eget företag sägs vara en bra väg för personer med funktionsnedsättning att komma in på arbetsmarknaden. Stiletten berättar om fördelar och fallor.

– Kan man hitta en affärsidé där funktionsnedsättningen inte är ett hinder borde det gå helt lysande.

Det säger Jan Jansson som är rådgivare på Nyföretagar-Centrum när Stiletten träffar honom på Rekryteringsbazar i Kulturhuset mitt i Stockholm. Tusentals besökare väller upp för rulltrapporna för att besöka evenemanget där företag och organisationer sammanförs med jobbsökande.

Många har sökt sig till salen där myndigheter och organisationer ger information till den som vill starta eget.

– Vi hjälper till med affärsplan, budget och såna förutsättningar. Underlaget kan ligga till grund för ett beslut om starta eget-bidrag hos arbetsförmedlingen.

Starta eget-bidrag, som egentligen heter stöd vid start av näringsverksamhet, betalas ut under högst sex månader och motsvarar ens ersättning från a-kassan. Om man har en funktionsnedsättning kan man dessutom beviljas ett särskilt stöd på max 60 000 kronor som ska gå till utrustning och andra omkostnader. Läger man ned företaget inom tre år ska stödet betalas tillbaka. Och Jan Jansson varnar för att inte tänka igenom beslutet att starta eget.

– Många söker starta eget-bidrag utan att veta vad de ska göra med pengarna. Vi hjälper till att gå igenom företagets ekonomiska, marknadsmässiga och kunskapsmässiga förutsättningar. Vi väger din affärsidé, tittar på ditt nätverk och hela infrastrukturen.

Ilias Bennani såg ett behov på marknaden när han startade eget 2001. Tillgänglighet på nätet fanns inte som begrepp och han bestämde sig för att köra egen firma på prov under ett halvår. Det visade sig vara ett bra beslut. Nu arbetar han huvudsakligen med tillgänglighetsrevision

och trivs med att ha kontoret hemma. Friheten att kunna anpassa arbetstiderna ser han som den största fördelen. Han har dock upplevt en del svårigheter som är kopplade till hans funktionsnedsättning.

– Myndigheter som har gjort sig kända för sin byråkrati, som skatteverket och tullen, har jag aldrig haft några problem med. Arbetsförmedlingen Rehab har däremot varit besvärliga, speciellt när det har gällt arbetsbiträde. Behovet av flexibilitet man har som egenföretagare förstår de inte över huvudtaget, säger Ilias Bennani. Och Färdtjänsten känns som om de jävlas med en bara för sakens skull.

Ungefär tjugo timmar per månad går bort i förlorad arbetstid för Ilias Bennani när han väntar på färdtjänstbilar. Arbetsresor från Färdtjänsten kan man få två gånger per dag, men det krävs intyg från arbetsgivaren. Åker man till samma arbetsplats varje dag är det inget problem, men som egenföretagare besöker man kanske nya människor dagligen. Att få en ny eller blivande kund att skriva på ett intyg till Färdtjänsten kanske inte är det första man vill göra.

Jan Jansson tror att arbetsmarknaden inom några år kommer att bestå av mer projekt- och visstidsanställningar. Fler kommer ha anledning att ha en f-skattsedel.

– Reglerna hos myndigheter som försäkringskassan och arbetsförmedlingen måste ändras, men det tar längre tid än vad politikerna säger. Den svenska modellen som lanserades över hela världen utgick från att man var anställd, men så ser ju inte verkligheten ut längre.

Herman Grafström

JAN JANSSONS CHECKLISTA FÖR NYFÖRETAGARE.

1. BESTÄM MÅLGRUPP

Välj kunder du kan nå ut till snabbt och effektivt. Det finns inget företag som har "alla" som kunder.

2. DEFINIERA VAD MÅLGRUPPEN BEHÖVER

Lär dig om dina kunders förutsättningar och behov så att du kan bli intressant för dem.

3. TA REDA PÅ KUNDNYTTAN

Vad är värdet och fördelarna för kunderna att just du blir leverantör? Tänk på styrkor och svagheter mellan ditt företag och dina konkurrenter.

4. EKONOMI.

Gör en företagsbudget för att veta vad uppstart och drift av företaget kommer att kosta.

5. NÄTVERK

Använd ditt personliga nätverk för att nå ut. Det är också bra med en back-up som kan hjälpa till vid behov.

6. TÄNK LÅNGSIKTIGT.

Generellt tar det lång tid att bearbeta en marknad och bli känd. Var därför beredd att arbeta långsiktigt.

HIT KAN DU VÄNDA DIG FÖR MER INFORMATION OM ATT STARTA EGET.

*NyföretagarCentrum finns på mer än 100 orter i Sverige och erbjuder gratis rådgivning.
www.nyforetagarcentrum.se*

*Skatteverket har starta företag-dagar då sex verk och myndigheter berättar om sina förutsättningar att hjälpa dig att starta eget. Skatteverket, Bolagsverket, Nutek, Försäkringkassan, Arbetsförmedlingen och Tullen deltar.
www.skatteverket.se*

Arbetande döva faller mellan stolarna

Arbetstagare som är döva och behöver tolk nobbas av landstingen.

Om man behöver tolk för att kunna göra sitt jobb får arbetsgivaren stå för kostnaden. När arbetsmarknadsministern ställs inför fakta uppberor han att tolk i tjänsten är landstingets sak.

Tomas Lagergren arbetar som journalist på Dövas tidning i Örebro. För en månad sen råkade han ut för något han aldrig varit med om förr – landstingets tolkcentral ville inte betala tolken han behövde för att göra två intervjuer.

- Jag skulle intervjua rektorn på Örebro universitet och kommunens informationschef, men dagen före meddelade Tolkcentralen att man inte tänkte betala för tolk. Istället fick min arbetsgivare, Dövas Tidning, stå för kostnaden, berättar han.

Som döv kan man få tolk till vardagsärenden som tandläkarbesök och föräldramöten. Det kallas vardagstolkning. Man kan också få tolk kopplat till jobbet, men det gäller bara vissa bestämda situationer. Det kan till exempel vara vid personalmöten eller löneförhandlingar, saker som sker på arbetsplatsen. Men om man behöver tolk för att kunna utföra sitt arbete gör tolkcentralerna olika bedömningar. Bor du i Örebro gäller en sak, i Stockholm en annan.

Birgitta Leufstadius är chefredaktör på Dövas tidning. Hon är upprörd över det som hänt.

- Det här har drabbat andra förut men nu även oss. Om vi som arbetsgivare måste bekosta reportrarnas tolkning kommer det bli en kraftig smäll för vår redan ansträngda ekonomi. I förlängningen betyder det att vi inte kan intervjua hörande politiker och myndighetspersoner som vi gjort förr, säger hon.

Fler och fler döva arbetstagare vittnar om problemet. En döv elektriker blev nekad tolk när han behövde prata med en kund. Hans jobb fick göras av en hörande kollega istället. Fjölårets sommarläger för dövblind ungdom fick ställas in, orsaken var att den dövblinda lägerledaren inte fick kostnadsfri tolk i arbetet.

FOTO | PAMEL FLATO

Sven-Otto Littorin, arbetsmarknadsminister

Tomas Lagergren på Dövas Tidning frågar sig vilka arbetsgivare som kommer att vilja anställa döva om det fortsätter så här. De döva som har valt att starta egna företag är han också bekymrad för. Hur ska de kunna konkurrera med hörande företagare om vinsten måste gå till tolkkostnader?

Annelie Strömbeck är gravt hörselskadad och driver ett eget företag som coach. Hon kommunicerar med sina klienter på olika sätt men skulle behöva tolkning ungefär en gång i veckan. Men Stockholms tolkcentral bekostar tolk i arbetet ungefär en gång varannan månad.

Det blir till att prioritera bland uppdragen. Ska jag ha tolk oftare får jag ta pengarna ur egen ficka, säger Annelie Strömbeck.

Vad tycker då den ytterst ansvariga för arbetsmarknadspolitik? Stiletten ringde upp arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin (m) för att fråga.

- Vi har gett arbetsförmedlingen i uppdrag att redovisa vilka stöd som ges och vad som är problemet. Detta ska redovisas senast sista december i år.

Stiletten: Och fram till dess? Hur ska döva kunna utföra sitt jobb utan tolk?

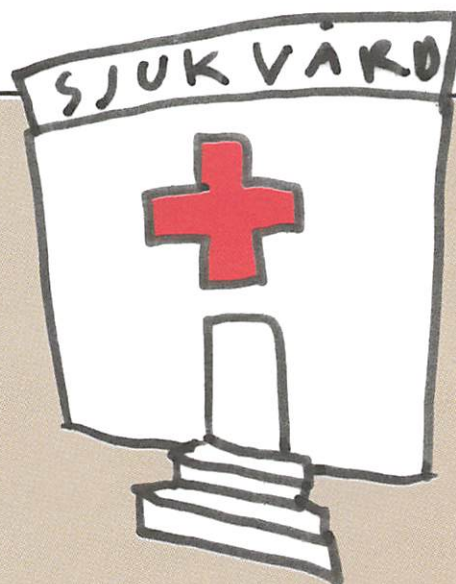
- Det är ju redan idag landstingets ansvar.

Stiletten: Landstinget ansvarar endast för viss tolkning på arbetsplatsen.

- Det är jättemärkligt. Det där är ett landstingsansvar, och om de inte hittat rätt i rutiner och annat som borde finnas så är det jättekonstigt. Förhoppningsvis är det nåt som arbetsförmedlingen kan titta över när de gör sin rapport till oss, säger Sven-Otto Littorin.

Finn Hellman

VÅRDEN SOM JAG ÄLSKAR OCH HATAR

Det finns massa olika sätt att se sig och massa ord att kalla sig som transperson. Att jag ser mig som transsexuell betyder att jag vill förändra min kropp medicinskt. I Sverige måste jag gå igenom en könsutredning under några år för att få den psykiatriska diagnosen transsexualism och den vård jag vill ha. Det går ju inte att få tillgång till behandlingen utanför sjukvården som i länder med obefintligare välfärd och institutionell kontroll. Välfärd är så bra, vi får möjlighet till livsnödvändigheter genom Sveriges välfärd och allt blir mindre orättvist än vad det annars skulle vara. Samtidigt kan det vara jobbigt med det institutionella beroendet.

Egentligen ser jag mig inte som sjuk, men det är klart jag kan gå med på att vara det om mitt liv underlättas då. Om inte transsexualism räknades som en psykisk sjukdom skulle inte vården ta hand om en. Dessutom kan jag ju alltid tänka att alla diagnoser är sociala konstruktioner som står i relation till hur samhället är byggt. Bara benämningar som ger oss tillgång till hjälpmedel och behandlingar. Fast även om jag tänker så kommer jag inte ifrån att diagnoskriterierna för transsexualism är ganska mossiga, att de kletat fast i en medicinsk historia av att definiera vad som är normalt och onormalt och att se funktionshinder och sjukdomar som medicinska problem hos individen. Att tillåta särhållandet av vad som är normalt och vad som inte är det är vad jag går med på när jag kämpar för att få en diagnos.

Det gäller att inte stöta sig med sin läkare eller psykolog, och det gäller att vara lagom driven men ändå hjälplös, så att de får känna att de kan sina saker och att jag är värd deras omtanke. Jag ska vara förståelig inom ramarna för hur det avvikande förväntas se ut, och inte frångå normer som tas för givna i det här diagnostiserandet. Dubbeldiagnoser och konstiga livsstilar blir problem, liksom oseriösa sätt att se ut på eller prata. Jag måste komma ihåg att konversera medelklassigt. Det som sticker i ögonen på utredarna är det som provocerar folk även i resten av samhället, får dem att stirra.

Allt sånt här sätter sig i huvudet på en. Vi ger bort idéerna om våra kroppar för att få tillgång till dem och jag undrar om det går att reclaima dessa kroppar efteråt. Det får mig att känna behov av en gemenskap med andra som slåss på samma sätt. Det faktum att vi bär på diagnoser behöver ju inte leda till att vi ser på våra upplevelser inom sjukvården som helt individuella. Jag är trött på diskussioner där människor frågar hur det känns att vara transsexuell, men inte verkar vilja prata om konkreta kroppar, villkor och diskrimineringar, eller vad vi kan göra åt problemen vi stöter på.

Kai Bergendal

Kai deltar ofta på Lyttseminariet vid Stockholms universitet. www.kvinfo.su.se

LÄSARUNDERSÖKNING

Vi vill gärna veta vad du som läser Stiletten tycker om tidningen.
Svara på nedanstående enkät och hjälp oss göra en ännu bättre tidning.
Skicka in dina svar innan femte maj 2008 eller fyll i läsarundersökningen på
www.stiletten.se så kan du vinna biobiljetter. Vi lottar ut tre par biobiljetter.

1 HUR OFTA LÄSER DU STILETTEN?

A Alla 6 nummer/år B 3-5 nummer/år C 1-2 nummer/år D Aldrig

2 NÄR LÄSTE DU STILETTEN FÖRSTA GÅNGEN?

A Det senaste numret är det första jag läst B För några månader sedan C För ungefär ett år sedan D För minst 3 år sedan

3 HUR FICK DU TAG PÅ DETTA NUMMER AV STILETTEN?

A Jag är prenumerant B Jag läser den på min arbetsplats C Jag köper lösnummer
D På annat sätt, nämligen:

4 OM DU HAR LÄST STILETTEN UNDER MER ÄN ETT ÅRS TID, HAR DITT LÄSANDE ÄNDRATS DET SENASTE ÅRET?

A Ökat B Minskat C Oförändrat

5 HUR MYCKET BRUKAR DU LÄSA AV STILETTEN?

A Hela B Hälften eller mer C En fjärdedel D Bläddrar

6 UPPLEVER DU ATT FOTOGRAFIERNA OCH ILLUSTRATIONERNA I STILETTEN FÅR DIG ATT BLI MER INTRESSERAD AV TEXTINNEHÅLLET I TIDNINGEN?

A Ja, ofta B Ja, ibland C Nej, sällan D Nej, aldrig

7 HUR NÖJD ÄR DU MED TIDNINGENS FORMAT OCH PAPPERSKVALITET?

A Nöjd B Ganska nöjd C Inte särskilt nöjd D Inte nöjd

8 HUR NÖJD ÄR DU MED TIDNINGENS LAYOUT?

A Nöjd B Ganska nöjd C Inte särskilt nöjd D Inte nöjd

9 HUR LÄSER DU HELST STILETTEN?

A Som papperstidning B På Internet C Som taltidning

10 VAD ANSER DU OM REKLAM I STILETTEN?

A Jag vill ha mer reklam B Jag vill ha mindre reklam C Det är ovidkommande

11 HUR NÖJD ÄR DU MED TIDNINGEN SOM HELHET?

A Nöjd B Ganska nöjd C Inte särskilt nöjd D Inte nöjd

12 HAR DU FÖRSLAG PÅ HUR STILETTEN SKULLE KUNNA FÖRBÄTTRAS INNEHÅLLSMÄSSIGT ELLER NÄR DET GÄLLER TIDNINGENS UTSEENDE? EXEMPELVIS TYP AV ARTIKLAR, TEXTLÄNGD, FOTOGRAFIER ELLER ILLUSTRATIONER.

.....

18 LÄSARUNDERSÖKNING

13 VILKET ÅR ÄR DU FÖDD?

14 VAR BOR DU?

A Stor-Stockholm B Stor-Göteborg C Stor-Malmö D Sundsvall E Annan större stad eller ort F Mindre stad eller ort (under 20 000 invånare) G Mindre ort eller landsbygd (under 10 000 invånare)

15 ÄR DU MEDLEM I NÅGON ELLER NÅGRA AV FÖLJANDE SAMMANSLUTNINGAR?

A STIL B GIL C HIL D Independent Living Institute (ILI) E Någon annan IL-förening F Nej, jag är inte medlem i någon IL-förening

16 HAR DU NÅGON ELLER NÅGRA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR?

A Ja B Nej

17 OM DU HAR NÅGON ELLER NÅGRA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR BESKRIV VILKA.

18 VILKET ELLER VILKA AV FÖLJANDE PÅSTÅENDEN STÄMMER IN PÅ DIG?

A Jag arbetar som personlig assistent B Jag är medlem i en IL-förening C Jag är politiker D Jag arbetar på en myndighet E Jag arbetar inom media F Jag arbetar i en handikapporganisation

19 VAD TYCKER DU OM ATT STILETTEN HAR ETT TEMA VARJE NUMMER?

A Bra B Ganska bra C Ganska dåligt D Dåligt

20 STILETTEN BEVAKAR I NULÄGET FRÄMST TRE OMRÅDEN: ASSISTANS, TILLGÄNGLIGHET OCH DISKRIMINERING. VAD ANSER DU OM DET?

A Bra B Ganska bra C Ganska dåligt D Dåligt

21 OM DU ÄR MISSNÖJD MED STILETTENS BEVAKNINGSOMRÅDEN, VAD SKA VI BEVAKA ISTÄLLET?

22 HÄLFTEN ELLER EN MAJORITET AV SKRIBENTERNA I STILETTEN HAR FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR. VAD ANSER DU OM DET?

A Bra B Ganska bra C Ganska dåligt D Dåligt E Det är ovidkommande

23 I VARJE NUMMER FÖRSÖKER VI BELYSA MINST TRE OLIKA FUNKTIONSHINDER. VAD ANSER DU OM DET?

A Bra B Ganska bra C Ganska dåligt D Dåligt E Jag vill att fler funktionshinder blir belysta i samma nummer F Jag vill att färre funktionshinder blir belysta i samma nummer

VILL DU VARA MED I UTLOTTNINGEN AV BIOBILJETTER MÅSTE DU Fylla I FÖLJANDE UPPGIFTER.

Namn: e-postadress:

Adress:

När du har fyllt i läsarundersökningen skickar du den till: Stil, Arenavägen 63, 7 tr, 121 77 Johanneshov

Nu kan du köpa Stiletten på ett antal utvalda återförsäljare i Sverige. Känner du till en bok- eller tidningsbutik, ett kafé eller någon annan typ av mötesplats där du tycker att Stiletten borde finnas? Har du kunder eller besökare som du vill kunna erbjuda tidningen till? Mejla tips till oss på info@stiletten.se

Göteborg: Nätverkstan, Heurlins Plats 1 **Jönköping:** Bokcafé i Jönköping, Svavelsticksgränd 7 **Karlshamn:** Antikvariat Bode Carlshamn, Ronnebygatan 15 **Malmö:** Tidskriftsbutiken, Södra Förstadsgatan 18 **Stockholm:** Akademibokhandeln City, Mäster Samuelsgatan 28, Hållplatsens T&T, Folkungagatan 112, Press Stop Söder, Götgatan 31

Brian Ratner

Independent Living i Leeds

Leeds Center för Integrated Living huserar i en låg byggnad i ett lugnt område i utkanten av Leeds stadskärna. Stiletten möter centrets chef Susan Morell och Brian Ratner som arbetar som ansvarig för socialtjänstverksamheten i en av Leeds stadsdelar. Vi pratar om kontantstöd och stödverksamheten kring detta.

I Storbritannien går Independent Living ibland under namnet Integrated Living, den ideologiska grundsynen är samma. Leeds CIL kom till som ett samarbete mellan stadens socialtjänst och en verkställande kommitté för personer med funktionsnedsättningar. Samarbetet fyller snart tio år och har varit framgångsrikt. Eftersom Leeds CIL är ett Independent Living-center är verksamheten styrd av personer med funktionsnedsättningar. Personalen består

också av en stor andel personer med funktionsnedsättningar, framför allt på de ledande positionerna.

- Vi är ett CIL och vår bakgrund är Independent Living. Vi har varit väldigt noga med att inte bara organisera och framställa oss som ytterligare ett gäng av experter, förklarar Susan Morell.

Det faktum att centret i Leeds är ett organisatoriskt samarbete med socialtjänsten präglar verksamhetens upp-

Susan Morell

byggnad. För att säkra kvaliteten och den ideologiska inriktningen behöver man en aktiv lokal handikapprörelse. Centret söker därför aktivt stödja organiseringen av formella och informella påtryckargrupper. Det blir ett sätt att renodla rollen som servicegivare samtidigt som man vill försäkra sig om att en stark handikapprörelse tar ansvar för kampanjer för reformer och politisk påtryckning.

Kontantstöd enligt brittisk modell

I stort sett alla som har rätt till stöd och service från den brittiska socialtjänsten kan välja att få detta genom kontantstöd. Behovsbedömningen fokuserar på risken att personen blir "dependent", det vill säga tappar kontrollen

I stort sett alla som har rätt till stöd och service från den brittiska socialtjänsten kan välja att få detta genom kontantstöd

över sitt liv, om service uteblir. Enligt Brian Ratner sker den därmed utifrån ett helhetsperspektiv. Fokus hamnar på slutresultatet - "independence", självbestämmande.

Kontantstöd beviljas utifrån den enskilda personens behov och förutsättningar och beräknas individuellt. Det kan bland annat gå till att organisera personlig assistans. Rätten till kontantstöd är relativt ny och enligt Brian Ratner är det inget fulländat system. Vid bedömningen utgår man i praktiken ofta från kriterier liknande dem vi använder i Sverige, men det finns en rörelse bort från fokus på individuella svagheter.

- Vad vi försöker göra är att få folk att börja tänka i termer av slutresultat, vad är det man vill åstadkomma med fokus på individens kapacitet, säger Brian Ratner.

ASIST – stöd att bli din egen arbetsgivare

Hur mycket kontantstöd som beviljas för personlig as-

Hur mycket kontantstöd som beviljas för personlig assistans beräknas efter individuella kostnader. Det täcker alla kostnader direkt knutna till assistansen, men däremot ingår inte kostnader för administration.

sistans beräknas efter individuella kostnader. Det täcker alla kostnader direkt knutna till assistansen, men däremot ingår inte kostnader för administration. För att få person-

lig assistans i Leeds måste du bli arbetsgivare till dina assistenter.

Hjälp att ta arbetsgivaransvar ges av centrets ASIST-team på uppdrag av stadens socialtjänst. Här kan man få stöd under rekrytering av assistenter, skriva annonser, lägga schema och göra anställningsintervjuer. Hur mycket stöd ASIST:s rådgivare ger beror på önskemål från assistansanvändaren. Centret tar dock aldrig över ansvaret för någon del av processen, utan finns bara med i bakgrunden.

Förutom allmän rådgivning om rekrytering och arbetsgivaransvar kan assistansanvändare få stöd med ekonomisk redovisning och rapportering. Det finns en redovisningsfirma som kan ge handfast stöd med löneutbetalningar, redovisning etcetera. Återigen ligger ansvaret kvar på assistansanvändaren och pappersarbetet sker varje månad vid ett personligt möte mellan denne och den ekonomiska rådgivaren. Det hela resulterar i väldigt konkret

Förutom allmän rådgivning om rekrytering och arbetsgivaransvar kan assistansanvändare få stöd med ekonomisk redovisning och rapportering.

och handfast rådgivning. I de flesta fall sköter också assistansanvändaren det hela själv efter ett par, tre månader. Såväl den ekonomiska rådgivaren som rådgivaren från ASIST är personliga och kan kontaktas även efter introduktionsperioden.

Peer support

ASIST:s rådgivare ger råd om arbetsgivarrollen, men också om arbetsledning. Centret håller just på att arbeta med att skapa en grupp som förhoppningsvis ska fungera både som ett rådgivande organ till både centrets verksamhet och stadens socialtjänst, och som en grupp för "peer support". Den kommer att ledas av en kvinna med lång erfarenhet av kontantstöd och personlig assistans.

- Det ska bli en fristående grupp ledd av henne med ekonomiskt och administrativt stöd från oss, säger Susan Morrell.

Det enda krav som ställs på gruppen är att den ska fungera som rådgivande organ för hur systemet kring kontantstöd fungerar. Den kommer att bli ännu en del av den fristående handikapprörelse Leeds CIL menar är nödvändig för att garantera verksamhet efter Independent Living-principer.

Susanne Berg

Dejtingsajter - bäst i test

En nytt dejtingcommunity för funkisar har skapats. Hur kul och effektivt är det? Och behövs det speciella ragningsplatser för funktionshindrade på nätet? Stilettens testpanel har svaren.

Ett nytt dejtingcommunity har sett dagens ljus. Funkis.net heter det och med andra ord är det nu konkurrens om träffsugna funkisar på nätet. Sedan tidigare finns KlubbFH och funktionshinder.se, även om det senare varit mer av ett diskussionsforum och inte specifikt inriktat på dejting. Men vilken av mötesplatserna är bäst? Joachim Kåhlman, Jenny Larnemark och Gunnel C Rönn har surfat och utvärderat sajterna för vår räkning.

Testpanelen presenterar sig

Joachim Kåhlman: Synskadad kille på 30 år, har använt Internet sedan 1994. Har jobbat med utvecklande av tillgänglig webb och är i dag ansvarig för ett par olika webbplatser. Har använt ett flertal dejtingsajter, bland annat: Qruiser, Q500, Parship och Spraydate.

Jenny Larnemark: Jag är 26 år och jobbar som kanslist på De Handikappades Riksförbund. Jag sitter i rullstol. Jag har pratat med folk mest på vanliga chatsidor, inte på någon direkt dejtingsajt, förut när jag varit på "förhållandejakt".

Gunnel C Rönn: Jag är en fyrtioårig singel i Småland. Har lagt pluggandet på hyllan och spenderar alltför mycket tid framför datorn. Har varit medlem i hbt-communityt www.qruiser.se i kanske fyra-fem år. I communityt www.sylvia.se (för tjejer som gillar tjejer) nästan lika länge.

KlubbFH.se

Joachim: Tillgängligheten är en katastrof! Man måste ha syn både för att registrera sig och navigera på sajten.

Jenny: Enkel att gå med i och skapa sin egen sida, inga problem alls och roliga alternativ att välja på. Dock kan man inte skriva sitt eget ifall något av alternativen inte stämmer.

Gunnel: Kul med spel, fast lite ogenomtänkt på en funkis-sajt, om man betänker att många funktionshinder gör det svårt att spela just den här typen av spel, som kräver god syn samt god handkoordination. Det är sådana saker som avslöjar att grundaren själv inte är funkis.

Joachim: Rätt dött på forum och chatt. Alldeles för mycket klubben för inbördes beundran.

Jenny: På sin presentation säger man att man vill vara en plats för funktionshindrade att träffas på vare sig man vill ha kärlek, vänskap eller bara hitta ett bra assistansbolag. Jag tycker att man håller vad man lovar, och det är helt klart en sida att gå med på.

Gunnel: Att utnämna sig själv till "Sveriges coolaste mötesplats" förpliktigar väl till något lite mer än vad man erbjuder? Överhuvudtaget känns sajten som en lite upphottad variant av Landstingets habiliteringsverksamhet.

Funkis.net

Joachim: Sajten är det sämsta jag sett nånsin. Lägg ner!

Jenny: Det finns mest mörka bakgrundsfärger och då blir det svårt att se. Man kan lätt hitta hur man går in på andras sidor och skriva till varandra. Men språket kunde vara bättre, mycket grammatiska problem som man stör sig på. När man ska ordna sin egen hemsida står allt på engelska och det är ju inte säkert att alla kan.

Gunnel: Den "goda stämningen" visar sig i diskussionsforumen, Det finns ett på engelska och ett på svenska, genom att grundaren lagt in en väldig massa vitsar av tvivelaktig standard. Annars är forumen fullständigt tomta.

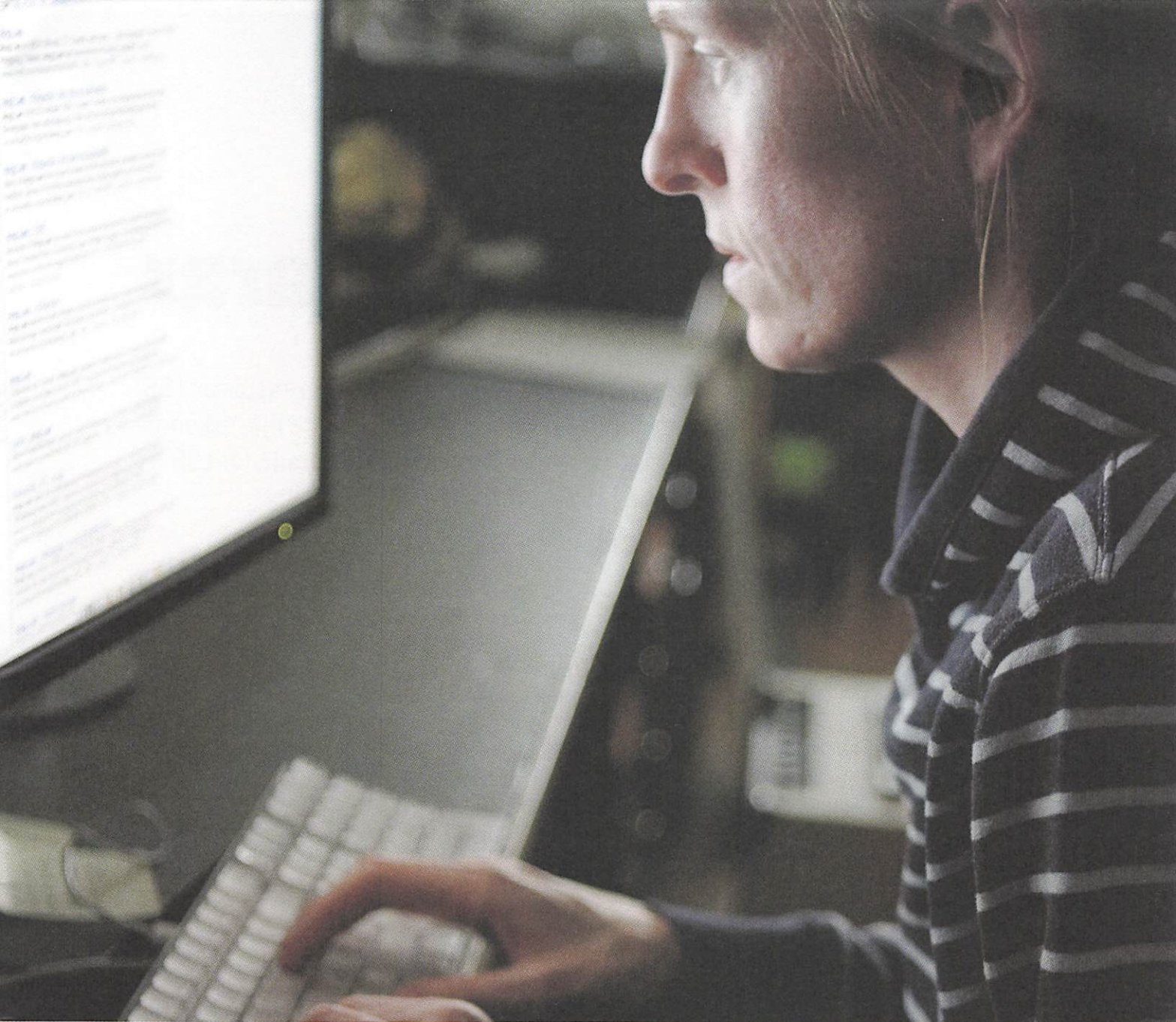
Funktionshinder.se

Joachim: Fungerar perfekt att använda. Enda problemet är att inloggningsinformation och annan metadata ligger i en egen frame längst ner på sidan. Frames är 1990-tal. Bort!

Jenny: Det är svårt att se var man ska logga in om man redan är medlem, rutan finns längst ner i vänstra hörnet och är svår att se.

Gunnel: Här har man ambitionen att göra det möjligt för varje besökare att anpassa utseendet på sajten efter egna behov. Än så länge kan man dock endast ändra typsnitt.

Joachim: Här är det forumet som är bäst! Mycket intressant folk, bra diskussioner och en trevlig attityd. Ingen ren dejtingsajt, men klart man kan träffa folk där, likväl

som någon annanstans.

Gunnel: Man erbjuder en expertpanel som kan svara på frågor. KlubbFH har också en sådan tjänst, men skillnaden är att funktionshinder.se har en panel med funktionskompetens, förutom adekvat utbildning, till exempel en kurator som även är funktionshindrad.

Behövs det speciella funktionshindercommunities?

Jenny: Jag tror att en del människor med funktionshinder tycker det är bra med såna här sidor då många har svårt för att ta kontakt med icke-funktionshindrade. Man kanske inte vanligtvis umgås med dem eller för att man har dåligt självförtroende. Jag vill gärna träffa andra utan funktionshinder att prata med eller dejta och då går det lika bra på vanliga communities. Man får förklara för den man pratar med vad man har för funktionshinder och sen är det upp till den personen om han eller hon vill prata.

Gunnel: Jag tycker absolut att det behövs speciella mötesplatser, på nätet såväl som IRL, för specifika grupper, som till exempel funktionshindrade. Det är väldigt skönt att befinna sig i ett sammanhang där en viss del av ens person inte behöver uppmärksammas eller förklaras speciellt, där man på ett självklart sätt kan dela med sig av sina erfarenheter och där man bara kan slappna av bland sina likar. Däremot ställer jag mig mycket tveksam till speciella dejtingsajter för funktisar. Att utgå från att man bara för att man har ett funktionshinder enbart ska söka sig partners som också har det tycker jag verkar väldigt ytligt och fördomsfullt. **Joachim:** Som jag ser det är det en fördel ju fler alternativ som finns när man söker en dejt. Att kunna hitta någon annan med funktionshinder är väl helt okej - om man vill det.

Finn Hellman

LSS-kommittén svarar

Flera ledamöter i LSS-kommittén anser att gravt synskadade bör omfattas av LSS. För personer med kognitiva funktionshinder relaterat till förvärvade hjärnskador gavs däremot inga tydliga svar. Det faktum att vissa funktionshindrade får LSS medan andra får SoL-insatser vill ingen i LSS-kommittén ändra på.

I förra Stiletten uppmärksammades kvalitetsskillnaden mellan insatser från LSS, Lagen om stöd till vissa funktionshindrade och SoL, Socialtjänstlagen. Synskadade och personer med kognitiva funktionshinder hävdade samtidigt att de hamnat utanför LSS. Fem av elva ledamöter i LSS-kommittén låter sig nu intervjuas om detta.

När jag berättar för Magnus Johansson, ledamot för Miljöpartiet, att synskadade och personer med kognitiva funktionshinder hamnat utanför LSS-insatser ser han det som en ekonomisk fråga.

– Det är ett sätt att spara pengar, här är det viktigt att vi politiker vågar säga vad vi väljer att prioritera. Var vi landar i LSS-kommittén om just de här grupperna är oklart, men om vi väljer att vara kostnadsmedvetna måste vi vara öppna med det, säger Magnus Johansson som dock anser att fler insatser än idag borde kunna rymmas inom LSS.

– Boendestöd, hemtjänst eller ledsagning inom SoL skulle kunna lyftas över till LSS.

Magnus Johansson vill även se över LSS ingångskriterier.

– Jag tycker att diagnoserna i personkretsarna ska tas bort, istället ska personens behov avgöra rätten till LSS-insatser. Samtidigt bör rätten till personlig assistans preciseras, jag kan inte vara så konkret nu, men idag får vitt skilda grupper personlig assistans, allt från demenssjukdomar till vård i livets slutskede.

Stiletten: Finns det en ambition i LSS-kommittén att dämpa kostnaderna för personlig assistans?

– Ja, det är den insats där kostnaderna drar iväg, så det behöver vi skissera fram förslag på, säger Magnus Johansson.

Ann-Marie Brodén, ledamot för moderaterna säger att det är beklagligt om vissa grupper först fått LSS-insatser för att därefter få SoL-insatser. Därför måste LSS-kommittén på ett tydligt sätt beskriva vem som har rätt till LSS-insatser.

– Vi har haft hearing med synskadade och personer med förvärvade hjärnskador, men jag kan inte säga nu hur det kommer att bli för de här grupperna, vi arbetar med den frågan och kommer att presentera ett svar på det i slutbetänkandet. Eftersom LSS är så mycket bättre än SoL så är det centralt att SoL utvecklas till något liknande LSS, framför allt när det gäller valfrihet, säger hon.

Ann-Marie Brodén är dock skeptisk till att bara låta behov avgöra om någon ska få LSS-insatser.

– Det skapar en stor oro hos många grupper om personkretsarna tas bort, de behöver istället göras tydligare, säger Ann-Marie Brodén.

Mona-Lisa Norrman, ledamot för Vänsterpartiet, anser att målen för insatserna är olika eftersom de ges för olika behov.

– SoL-insatser ska stötta en person tillfälligt så att han eller hon själv ska kunna ta tag i sin situation. LSS däremot ska möta ett konstant behov som du inte själv rår på.

Stiletten: Borde gravt synskadade rymmas inom LSS?

– Ja det tycker jag, annars har man inte förstått behovet. Att de hamnat utanför LSS på grund av ett domslut i regeringsrätten tycker jag är fel, det har aldrig varit lagstiftarens mening, säger hon.

Att skillnaden mellan LSS och SoL skapar en uppdelning av människor medger Mona-Lisa Norrman och säger att det har historiska förklaringar.

– Tudelningen kommer av att det inte fanns förtroende för SoL-insatserna, många krävde det som idag är LSS-insatser.

Stiletten: Borde uppdelningen försvinna?

– Klart den borde göra det, men det måste ske stegvis. Jag tror inte vi kommer att uppnå en sådan jämlikhet de närmaste tio-femton åren. Det viktiga idag är att LSS ger ett särskilt skydd till dem som har stora behov, säger Mona-Lisa Norrman.

Linnea Darell, ledamot för Folkpartiet, anser också att

Ann-Marie Brodén

Kenneth Johansson

Linnea Darell

Magnus Johansson

Mona-Lisa Norrman

gravt synskadade borde omfattas av LSS-insatser.

– Alla med omfattande funktionshinder som medför stora svårigheter i vardagen bör omfattas av LSS.

Hon anser att det verkar orimligt att vissa personer först kunnat få LSS-insatser för att därefter få dessa ersätta med SoL-insatser.

– Hela systemet med omprövningar är på gott och ont. Om inte en felbedömning skett vid första prövningen så borde inte personer kunnat flyttas från LSS till SoL. Tyvärr kan väl ekonomiska motiv vara en orsak, säger hon.

Jämlika levnadsvillkor ska gälla för alla menar Linnea Darell, men för att uppnå detta menar hon att en del behöver få mer insatser än andra beroende på olika grundförutsättningar.

– Samhället är inte generösare i sina prioriteringar än att de som har de allra svåraste funktionshindren behöver ett särskilt garanterat lagstöd i LSS, säger Linnea Darell som vill se en reformering av SoL-insatserna genom att öka valfriheten och brukarinflytandet, men även skapa fler möjligheter till arbetstillfällen.

LSS-kommitténs ordförande, Kenneth Johansson, Centerpartiet, vill i dagsläget inte vara så konkret i sina svar utan säger att man nu diskuterar vad som ska krävas för att få LSS-insatser och personlig assistans.

– Vi är inte inne på att ändra i personkretsen i LSS, säger Kenneth Johansson, som samtidigt tror att prioriteringen av de personer som får LSS kommer att fortsätta och att uppdelningen av personer som får LSS och SoL-insatser kommer att finnas kvar.

– Det är naturligt när vi har olika lagar. Alternativet är en samlad lagstiftning, vilket ingen i kommittén förordar.

Däremot bör kvaliteten höjas på SoL-insatserna, menar Kenneth Johansson.

– Det ska inte behöva bli ett stort bakslag om man inte kommer in i LSS. Möjligheten att välja och själv påverka SoL-insatserna måste, enligt min uppfattning, öka genom att kommunerna överlåter mer bestämmanderätt på den

enskilde.

Stiletten: Kan avgiftsbeläggningen av SoL-insatser tas bort?

– Det kan ju diskuteras, men jag anser att det är en fråga för kommunerna att ta ställning till, säger Kenneth Johansson.

Kenneth Westberg

FAKTA

LSS-insatser ges utifrån Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade. LSS-insatser är bland annat personlig assistans men även ledsagning eller kontaktperson. Dessa insatser är kostnadsfria, och ska enligt lagtexten leda till "goda levnadsvillkor". Den enskilde kan i hög grad styra vem som ska ge insatsen och på vilket sätt den ges.

SoL-insatser ges utifrån Socialtjänstlagen. SoL-insatser till funktionshindrade kan vara hemtjänst, ledsagning, eller hemtjänst i assistansliknande form. Dessa insatser är ofta avgiftsbelagda, och ska enligt lagtexten leda till "skäliga levnadsvillkor". Den enskilde kan inte i lika hög grad som i LSS påverka vem som ska ge insatsen och på vilket sätt den ges.

LSS-kommittén är en parlamentarisk utredning med 11 ledamöter. I slutbetänkandet som läggs fram den 30 juni 2008 kommer det bland annat att föreslås vilka funktionshindrade som ska ha rätt att få LSS-insatser och personlig assistans. Därefter skickas slutbetänkandet ut på remiss till berörda myndigheter och organisationer, innan socialdepartementet skriver en proposition till riksdagen utifrån slutbetänkandet och remissinstansernas svar.

Länk LSS-kommittén: www.sou.gov.se/assistans

Storbritannien: Freak show censureras

Hård kritik riktas mot Storbritanniens film- och tv-akademi, BAFTA från såväl handikapporganisationer som personer med funktionsnedsättningar verksamma inom tv och film.

I centrum för konflikten står "The last American freak show", en dokumentärfilm om en grupp unga funkisar och deras vänner som turnerar längs Amerikas västkust med en freakshow. Dokumentären följer truppen av självutnämnda "freaks" under sex veckor. Showen utmanar den nedlåtande synen på vad funkisar kan och inte kan göra. Artisterna uppträder i den burleska traditionen och visar medvetet upp sina avvikande kroppar på ett utmanande sätt.

Filmen var utsedd av Londons åttonde filmfestival för funkisfilm, X'08, för att visas vid ett gemensamt evenemang med BAFTA. När representanter för filmakademien såg dokumentären drog man sig emellertid ur evenemanget. Peter Kinkead från X'08 säger att det är svårt att få svar på varför BAFTA ändrat sig. Men kanske handlar det om hur funkisar förväntas uppträda.

– Den här filmen handlar om hur personer med funktionsnedsättningar kräver rätt till sin egen identitet.

I sin blogg på Internet skriver filmens regissör Richard Butchins, som själv har en funktionsnedsättning, att huvudproblemet är att BAFTA anser sig mer lämpade att bedöma hur funktionshinder bör gestaltas än en organisation bestående av funktionshindrade utövare. Filmakademien förvärrade också sin sak genom att föreslå en ersättningsfilm gjord av icke funktionshindrade filmmakare med icke funktionshindrade skådespelare – en komedi om en psykiskt sjuk man som har ett förhållande med en docka.

Peter Kinkead från X'08 fördömer beslutet som fördomsfullt och ett typiskt exempel på politisk korrekt rappakalja.

– Det här är en brittisk funktionshindrad filmare som själv finansierat en 90 minuters film som vi menar förflyttar gränser och förtjänar att bli sedd, åt detta väljer BAFTA att sätta näsan i vädret.

Susanne Berg

(Guardian, Times, The Independent)

Nya verktyg för terrorn

Inclusion International har starkt kritiserat den bombattack i Bagdad där "självordsbombarna" uppges vara två kvinnor med intellektuella funktionsnedsättningar. Information saknas om huruvida kvinnorna agerade frivilligt, om de förstod vad de var inblandade i eller om de blev offer på grund av sina funktionsnedsättningar. Oavsett vilket anser Inclusion International att det är oacceptabelt att utnyttja den utsatta situation personer med funktionsnedsättningar befinner sig i genom att involvera dem i våldsaktiviteter.

Attacken i Bagdad är inte en isolerad händelse. Enligt ett flertal rapporter är det inte ovanligt att personer med funktionsnedsättningar används vid självmordsbombningar.

Susanne Berg

www.inclusion-international.org

Katastrofhjälp till alla

Den internationella sammanslutningen av Röda Korset och Röda Halvmånen fokuserar särskilt på diskriminering i sin årliga rapport om katastrofer, "World disasters report 2007". I ett särskilt kapitel behandlas personer med funktionsnedsättningar i katastrofsituationer.

Rapportens innehåll visar hur handikapprörelsens bevakning av hur räddnings- och hjälpinsatser fungerar för funkisar har gjort att frågan nu uppmärksammas. Katastrofer som tsunamin, 9/11 och orkanen Katrina har bland annat visat hur personer med funktionsnedsättningar är särskilt sårbara. Ändå ingår gruppens behov sällan i insatsplaner etc.

Inflytandet av den nyligen antagna FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar syns också tydligt i rapporten. Särskilt artiklarna 32 om internationellt samarbete och 11 om personer med funktionsnedsättningar i risksituationer lyfts fram. Artikel 11 stadgar att

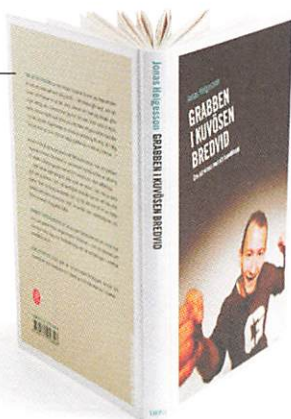
staterna särskilt ska uppmärksamma gruppens behov inom de åtaganden man har enligt internationell lag.

Kapitlet avslutas med ett antal slutsatser och rekommendationer. Flera av dessa fokuserar på vikten att inkludera personer med funktionsnedsättningar i planering, räddnings- och hjälparbete.

Susanne Berg

www.ifrc.org

FOTO
NINA RAMSEY

Bokrecension: Grabben i kuvösen brevid - om att vinna mot ett handikapp

Jonas Helgesson är född 1978, bor i Malmö och är stand up-komiker. Han är CP-skadad efter en svår förlossning och säger själv att han har en kropp som fungerar som ett datorspel med dålig grafik, det mesta går segt och det rycker och hoppar en hel del.

"Grabben i kuvösen brevid" är Jonas Helgessons egen berättelse om att vinna mot sina svårigheter trots omgivningens fördomar. Den handlar om konsten att marinera varje dag med feststämning och se utmaningen i varje orealistisk dröm.

I början tycker jag att, attans det här kan nog bli en trevlig bok, för det är en positivism i den som inte går av för hackor. Men efterhand ledsnar jag. För mig är den för hurtig - för mycket: "jag är inte handikappad". För mycket: "jag bebländar mig inte med andra som har funktionshinder".

Boken utstrålar kamp, ansvar, förnuft, envishet, vilja och förnekelse. Med förnekelse tänker jag på en känsla som drabbar mig när jag läser om Jonas. Jag undrar varför man måste välja mellan att antingen vara funktionshindrad eller inte. Att välja bort hjälpmedel, att välja bort handikappföreningar, att välja bort umgänge med andra med funktionshinder. Varför väljer Jonas inte en positiv mix av allt?

Och känslan av att förneka sig själv tycker jag genomsyrar boken. Kanske är det just det som gör det svårt för mig att uppskatta den. Jag tar till mig delar i den, som beskrivningen av kampen mot myndigheter, kampen för att få gå i vanlig skola och för att få jobba. Men ärligt talat retar jag upp mig rätt ofta. Kanske är det den överdrivet positiva tonen som gör mig lite "anti".

Boken kan nog kännas positiv för människor som behöver en spark i baken för att komma igång. Men den kan samtidigt kännas som en spark på alla med funktionshinder för att de inte passar in i samhället och i Jonas Helgessons liv.

Så, ledsen Jonas, men för min del blev boken för mycket. För någon annan kanske den kan vara en kick i rätt riktning.

Gunilla Hårdberg

Fakta om boken

Författare: Jonas Helgesson

Förlag: Libris förlag

Utgivningsår: 2007

SERIE AV KRISTOFFER DAHL

SERIE | KRISTOFFER DAHL

Extra viktigt att boka lördagen den 24 maj!

MARSCHEN FÖR TILLGÄNGLIGHET 2008

*"Nu är det viktigt att
vi startar Marscher
för tillgänglighet
i hela landet!"*

I Stockholm, (lilla bilden), och Göteborg var det många som deltog i Marschen för tillgänglighet 2007.

Till Sveriges riksdagspartier:

- Otillgängliga miljöer raderas inte med retorik och
fler utredningar! När kommer Ni att ta ert ansvar?

Marschen stöds av Independentkooperativen; GIL, HIL och Stil.

STIL
STILFÖRUM ÄR INDEPENDENTKOOPERATIVET I JOHANNEHÖV

GIL
Göteborgskooperativet för Independent Living

HIL